

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ปีการศึกษา 2554 ซึ่งเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 12 แห่ง สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 14 แห่ง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 9 แห่ง รวม 1,909 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. 2553 : 3) แยกได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 85 คน เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 17 คน สถานศึกษาขนาดกลาง 23 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 45 คน

1.2 ครูผู้สอน จำนวน 1,824 คน เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 512 คน สถานศึกษาขนาดกลาง 704 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 608 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดโดยใช้ตารางจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) จำแนกได้ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 70 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก 14 คน สถานศึกษาขนาดกลาง 19 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 37 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 317 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก 89 คน สถานศึกษาขนาดกลาง 122 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 106 คน ดังตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	รวม
สถานศึกษาเล็ก	17	512	529	14	89	103
สถานศึกษากลาง	23	704	727	19	122	141
สถานศึกษาใหญ่	45	608	653	37	106	143
รวม	85	1,824	1,909	70	317	387

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด

2. สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล โดยให้ครอบคลุมสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มี 3 ด้านมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert Type) มี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 97) ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เพื่อผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ

4. ปรับปรุงแบบสอบถามแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพิจารณาความเที่ยงตรงของเครื่องมือซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

4.1 นายบัณฑิต วิเทห์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวังยาวศึกษาวิทย์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีความเชี่ยวชาญด้านการใช้สถิติ

4.2 นายสมพงษ์ ภูโสภา ผู้อำนวยการโรงเรียนเขื่อนพิทยาสรรพ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

4.3 นางมยุรี พรหมอ้วน ครูชำนาญการพิเศษ ศสม. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความเชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษา

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบอีกครั้งแล้วจัดพิมพ์แบบสอบถาม

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson) ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.95

8. นำข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือก ไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
2. นำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ไปประสานกับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 387 ฉบับ และนัดหมายวันเวลาที่ขอรับแบบสอบถามคืน
4. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามแต่ละโรงเรียนด้วยตนเองตามวันเวลาที่นัดหมายปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 323 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.46

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบดูความเรียบร้อย แล้วนำไปวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป นำมา หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป นำมาหาค่าความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอสรุปในรูปตารางประกอบความเรียง
3. ตรวจสอบให้คะแนนสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ตามเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 97) ดังนี้

5	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหา
3	หมายถึง	มีปัญหาปานกลาง
2	หมายถึง	ปัญหาน้อย
1	หมายถึง	ปัญหาน้อยที่สุด

4. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ตาม
รายการดังนี้

4.1 วิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน โดยใช้
ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การแปล
ความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 97)

ค่าเฉลี่ย	สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4.51 – 5.00	มีปัญหาในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีปัญหาในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีปัญหาในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีปัญหาในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ในโรงเรียนที่มี
ขนาดต่างกันโดยใช้ค่า F-test เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเป็นรายคู่ ผู้วิจัยจะทำการ
ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ระหว่างความ
คิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยใช้ค่า t - test

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากคำถามปลายเปิดมาวิเคราะห์เนื้อหาและแจกแจง
ความถี่แล้วของข้อเสนอแนะแต่ละด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

1.1 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ
การศึกษา โดยวิธีการ IOC (Index of Item Objective Congruence) เลือกคำถามที่มีค่า IOC
ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป

1.2 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนข้อคำถามนั้น กับคะแนนรวมของข้อคำถามทั้งหมดที่ไม่รวมข้อนั้น ด้วยวิธี Item-total Correlation ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson)

1.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1.1 ร้อยละ (Percentage)

2.1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})

2.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 3 กลุ่ม คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นรายคู่ ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่เป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

2.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ได้แก่ t-test (Independent Samples)

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

ศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (อรุณี อ่อนสวัสดิ์, 2551 : 146) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด

2. สร้างประเด็นคำถามเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เหมาะสม

3. นำประเด็นคำถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ

4. ปรับปรุงแก้ไขประเด็นคำถามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

5. เลือกประเด็นคำถามที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการสนทนากลุ่ม
 ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มในครั้งนี้เป็นผู้ที่เคยทำหน้าที่ครูผู้สอน กำลังปฏิบัติหน้าที่
 หรือมีผลงานทางวิชาการ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 8 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)
 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2542 : 102) ได้แก่

1. ดร.วรวรรณ อุบลเลิศ	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม
2. นายบัณฑิต วิเทห์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวังยาวศึกษาวิทย์
3. นายนิคม วิทาโน	รองผู้อำนวยการโรงเรียนผดุงนารี
4. ดร.กักดี เอื้อราษฎร์	รองผู้อำนวยการโรงเรียนผดุงนารี
5. นายโพยม พลเรือง	ศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26
6. นางปิยนาถ มาติน	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผดุงนารี
7. นายดุสิต วรวัฒนธรรม	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผดุงนารี
8. นายมาโนช ลักษณะวงษ์	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนผดุงนารี

โดยระหว่างสนทนากลุ่มได้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการบันทึก คือ แบบบันทึกการ
 สนทนากลุ่ม (อรุณี อ่อนสวัสดิ์, 2551 : 147) เทปบันทึกการสนทนา รวมทั้งกล้องถ่ายภาพ
 ประเด็นคำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย
 ได้ดำเนินการ โดยจดบันทึกในขณะที่ทำการสนทนากลุ่มและหลังจากดำเนินการสนทนากลุ่ม
 แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการถอดเทปและสรุปตามประเด็นการสนทนากลุ่ม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำ
 วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการตีความและสร้างข้อสรุป ซึ่งข้อมูลที่ได้อาจมีลักษณะเป็นความคิดเห็น
 และข้อเสนอแนะนำเสนอในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพ